

VERKIEZINGSPROGRAMMA
2018-2022

VERANDERING BEGINT IN
MIDDELBURG

GROENLINKS

MIDDELBURG

INHOUD

inhoud 2

inleiding 3

De sociale gemeente 3

De groene gemeente 4

De open gemeente 4

Programmapunten voor 2018-2022 5

1. Eerlijk delen 6

Eerlijke kansen, begint bij goed onderwijs 6

Iedereen doet mee 7

Menselijke zorg 8

Betaalbare woningen 9

Iedereen sport 10

2. Duurzame gemeente 11

Duurzaam wonen 11

Groene wijken 11

Gezonde lucht 11

Gezond klimaat 12

Klimaatbestendige gemeente 12

Gezonde en aantrekkelijke woonomgeving 12

Duurzame economie 13

Duurzame arbeidsmarkt 14

3. De open gemeente 16

Een gemeente die luistert naar burgers 16

Samen werken aan veiligheid 17

Gastvrije gemeente 18

Aantrekkelijke stad met veel cultuur 19

Veilig met behoud van burgerlijke vrijheden 20

Integer bestuur 20

De gemeentelijke organisatie 21

INLEIDING

Verandering begint in Middelburg, stem daarom 21 maart GroenLinks. GroenLinks bouwt aan een betrokken samenleving waarin iedereen erop vooruitgaat. Te veel mensen krijgen op dit moment niet de waardering die ze verdienen. De onzekerheid waar veel mensen nu in leven, pakken we daarom hard aan. Het kan wel: voor iedereen een fijne woning, betaalbare zorg, een goed inkomen en een schone leefomgeving. Het is tijd voor verandering.

GroenLinks staat voor eerlijk delen, betaalbare zorg voor jong en oud. Ziek zijn is al erg genoeg: het mag er niet toe leiden dat je ook nog eens in financiële problemen raakt. Zorg draait om het beter maken van mensen, niet om het maken van winst. Wat we nu doen of laten, raakt direct de toekomst van onze kinderen. GroenLinks kiest er voor klimaatverandering hard aan te pakken. We kiezen voor een groene en schone gemeente: we zorgen voor schone lucht in onze straten en stimuleren duurzame energie. We moeten zuinig zijn op onze open ruimte, in en om de stad en de dorpen. We willen daarom niet dat overal gebouwd wordt, zonder dat het in samenhang gebeurt met de ons omliggende gemeenten.

Door mensen uit de gemeente Middelburg, voor mensen uit de gemeente Middelburg
GroenLinks is voorstander van een democratie waarin mensen zoveel mogelijk kunnen meepraten over de richting die ingeslagen moet worden.

Het kan anders, het moet anders, ook in de gemeente Middelburg
GroenLinks staat voor verandering. Wij staan voor een nieuwe manier van politiek bedrijven. Voor een politiek waarin niet de winst op korte termijn centraal staat, maar ons gemeenschappelijke belang op de lange termijn. Wij staan voor eerlijk delen in plaats van hardvochtig bezuinigen. Wij staan voor verbinding, vertrouwen en hoop, in plaats van verdeeldheid.

De sociale gemeente

GroenLinks wil dat iedereen in onze gemeente een fatsoenlijk bestaan kan opbouwen. Iedereen moet kunnen meedoen, via een betaalde baan, vrijwilligerswerk of op school. Als het mensen zelf niet lukt om een baan te vinden, dan willen wij dat de gemeente helpt. Als je je baan verliest of ziek wordt, moet er een goed sociaal vangnet zijn. GroenLinks vindt dat ieder kind een goede start en een eerlijke kans verdient. Om goed te kunnen leren op school, maar ook om te ontdekken wat zijn of haar dromen zijn. En in de zorg staan niet regels en structuren centraal, maar aandacht voor de mens. Er is ruimte om te kijken naar wat mensen kunnen en wat zij zelf willen. Bovendien sturen we er op aan dat iedereen kan wonen in een betaalbare en energiezuinige woning.

De groene gemeente

GroenLinks wil dat onze kinderen kunnen opgroeien in groene en gezonde wijken. Wij willen dat kinderen zorgeloos buiten in het groen kunnen spelen en schone lucht kunnen inademen. Daarom kiezen wij voor schoon vervoer zonder uitstoot, voor mooie groene parken met ruimte om te spelen en te sporten. Als we kiezen voor schone, groene en gezonde oplossingen, geven we straks een gezonde planeet en een evenwichtig klimaat door aan onze kinderen.

De open gemeente

GroenLinks heeft vertrouwen in mensen. Wij geloven dat ieder mens zelf van wat van zijn of haar leven wil maken en zelf wil bijdragen aan de eigen omgeving. Daarom geven wij ruimte aan betrokken burgers die hun omgeving groener, mooier of schoner willen maken. Daarom geven wij vertrouwen aan docenten, verpleegkundigen en andere professionals die mensen helpen. En daarom geven wij ruimte aan de wensen en mogelijkheden van mensen zelf, in plaats van de regels en structuren van organisaties blindelings te volgen.

PROGRAMMAPUNTEN VOOR 2018-2022

De belangrijkste punten in dit verkiezingsprogramma zijn:

1. Wij stimuleren mensen en geven ze de ruimte. Wij kiezen voor een samenleving waarin iedereen erbij hoort en mee doet. GroenLinks laat mensen niet in de steek.
2. Wij zorgen dat de gemeente zich actief inzet om te voorkomen dat kinderen op de basisschool beginnen met een achterstand.
3. Wij willen dat ouderen en mensen met een beperking zolang mogelijk thuis kunnen wonen. Wij kiezen voor "zorg op maat".
4. Wij zorgen voor voldoende sociale huurwoningen en huur- en koopwoningen voor starters en mensen met een middeninkomen. We bouwen niet in kwetsbare landschappen als de Cleene Hooge en evenmin bij de Trekdijk.
5. Wij planten extra bomen en kiezen voor extra groen, iedere bewoner moet kunnen genieten van een park of de open groene ruimte. Groen is niet alleen mooi maar zorgt ook voor extra schone lucht.
6. Wij staan voor een klimaatneutrale gemeente, door gebruik van zon en wind, we stimuleren energieneutraal bouwen en het oprichten van lokale energiecoöperaties.
7. Wij geven voorrang aan schoon vervoer: de fiets, de voetganger en elektrisch (openbaar) vervoer.
8. Wij geven ruimte aan eigen initiatieven van burgers die de stad socialer, groener, mooier en schoner kunnen maken.
9. Wij geven extra ruimte aan kunst en creativiteit. Kunst verrijkt ons leven.

1. EERLIJK DELEN

GroenLinks kiest voor een stad waarin we eerlijk delen. In onze gemeente krijgt iedereen een eerlijke kans op goed werk, een fatsoenlijk inkomen en een betaalbare woning. Wij zorgen ervoor dat iedereen gebruik kan maken van menselijke zorg en het allerbeste onderwijs.

Eerlijke kansen, begint bij goed onderwijs

Wie je ouders zijn, mag niet bepalen hoe ver je kunt komen of hoe groot je kunt dromen. Ieder kind verdient een goede start. Ons onderwijs moet er daarom op zijn gericht om de achterstanden waarmee kinderen beginnen, weg te werken en zo de talenten van kinderen verder te ontwikkelen. Geen enkele jongere mag voortijdig afhaken of worden afgeschreven. Iedereen die leerplichtig is, zit of op school, of volgt een leerwerktraject. Op school en daarbuiten geven wij kinderen de ruimte met voldoende sport- en speelvoorzieningen.

- Goed onderwijs is alleen mogelijk in schoolgebouwen die passen bij de eisen van deze tijd: schoon, veilig, comfortabel en groen.
- Bij nieuwe schoolgebouwen komt altijd ruimte voor betaalbare buitenschoolse opvang. Dit past bij de ontwikkeling naar kindcentra en hiermee stimuleren we arbeidsparticipatie van ouders, vooral van vrouwen.
- In iedere wijk komt op termijn een integraal kindcentrum.
- Schoolpleinen worden groen ingericht.
- De gemeente besteedt extra aandacht aan voorschoolse educatie.
- Kinderen met een taalachterstand worden extra geholpen.
- Bij een gezonde school hoort geen ongezonde voeding.
- Iedere jongere zit op school of volgt een leerwerktraject: geen enkele leerplichtige jongere zit thuis.
- Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten worden actief aangepakt.
- Kinderen met een ontwikkelingsachterstand worden in het kader van passend onderwijs op reguliere scholen begeleid, waar het niet anders kan blijft het bijzonder onderwijs nodig.
- De gemeente stimuleert extra in het onderwijs voor natuur en milieueducatie en kunstzinnige vorming waaronder muziekonderwijs.
- Voor hoog getalenteerde leerlingen komen er meer mogelijkheden die aansluiten op hun eigen ontwikkeling.
- De gemeente stimuleert extra aandacht van scholen voor deze leerlingen, die vaak relatief slecht presteren op school en eerder uitvallen.
- Volwassenen krijgen een (tweede) kans om een achterstand in taal of anderszins weg te werken.
- Wij bestrijden laaggeletterdheid bij zowel kinderen als volwassenen.
- Middelburg is en blijft een aantrekkelijke stad om in te studeren. Studenten van o.a. de UCR en HZ brengen een nieuwe dynamiek in de stad en zorgen tevens voor

werkgelegenheid. We zorgen ervoor dat studenten zich welkom voelen en zetten ons in om de tweede "UCR" van de grond te krijgen (Campus Zeeland).

- Er komen programma's waarbij meer kinderen kiezen voor technische beroepen via de route van het VMBO.

Iedereen doet mee

Voor ieder mens is het belangrijk om te werken of om op een andere manier het gevoel te hebben 'een steentje bij te dragen' aan de samenleving. GroenLinks wil dat iedereen kan meedoen. Via betaald werk, school, mantelzorg of vrijwilligerswerk. Als dat niet lukt, is het de taak van de overheid om mensen te helpen, bijvoorbeeld met extra ondersteuning of begeleiding. De bijstandsuitkering is een belangrijk vangnet. Als er werk is, krijgt iemand dat aangeboden. Eenmaal in de bijstand zijn we ruimhartig. Maatwerk en vertrouwen zijn leidend in ons beleid. Ons uitgangspunt is altijd: minder regels en meer vertrouwen in de keuzes van mensen zelf. Wij willen af van de onnodige, 'pesterige' regels voor mensen met een bijstandsuitkering. Wij vinden dat zij meer mogen bijverdienen en willen dat er minder dwang wordt opgelegd.

- Gemeente Middelburg start met een experiment in de bijstand. Minder regels en meer vrijheid om je werk te vinden en bij te verdienen. Middelburg gaat lokaal experimenteren met "bijstand op maat" (basisinkomen).
- Minima-regelingen moeten toegankelijk en ruimhartig zijn.
- Mensen worden, indien nodig, geholpen bij het aanvragen van allerlei voorzieningen, toelages en regelingen.
- We stimuleren het gebruik van minima-regelingen.
- Een huishouden met meerdere problemen krijgt één verantwoordelijke regievoerder.
- Cliënten van Orionis verdienen de beste ondersteuning. Op plekken waar goede dienstverlening essentieel is, moeten de beste mensen zitten. Daarom willen we investeren in de professionaliteit van medewerkers.
- Geen onnodige bureaucratie voor uitkeringsgerechtigden en dus ook geen controlelast voor medewerkers van Orionis.
- We zorgen er voor dat kinderen van mensen met een minimumuitkering of -loon gewoon mee kunnen doen aan sportieve en culturele activiteiten.
- De gemeente Middelburg helpt mensen met schulden altijd, maar we proberen het ontstaan van schulden ook te voorkomen. GroenLinks kiest voor een actieve aanpak van de schuldenproblematiek via goede preventie, schuldsanering en nazorg.
- De gemeente probeert om al in een vroeg stadium tot een vergelijk met de schuldeisers te komen en wacht niet tot schulden nog verder opgelopen zijn.
- In de gemeente Middelburg mogen mensen niet de dupe worden van te veel bezuinigen boven op elkaar (stapeling). Waar nodig compenseert de gemeente de onevenredige gevolgen van de bezuinigingen.
- Steeds meer mensen kunnen hun energierekening niet betalen. Daarom is het aanpakken van energiearmoede de komende jaren een prioriteit in de strijd tegen armoede.
- Voor mensen die (nog) geen kans maken op betaald werk, zoekt de gemeente naar alternatieven: scholing, participatiebanen, seniorenbanen, leerwerkplekken,

stageplaatsen of vrijwilligerswerk. Het streven is dat iedereen bij een reguliere werkgever een werkplek vindt.

- Met iedere werkzoekende bespreken we een op maat gemaakt leerwerktraject (een combinatie van opleiding en werkervaring).
- De gemeente helpt werkzoekenden die een eigen bedrijf willen starten, actief. De gemeente wijst werkzoekenden op de mogelijkheid om voor zichzelf te beginnen. Wij helpen hen met het maken van een ondernemingsplan. Als dit levensvatbaar is, krijgt men voldoende tijd om met behoud van uitkering een eigen onderneming te starten.
- Met het ROC spreken we af dat mensen flexibel kunnen instromen in plaats van twee keer per jaar.
- Mensen met een lichamelijke beperking moeten in principe overal aan het werk kunnen. Zij hebben het recht om zelfstandig en in eigen regie te kunnen werken. De gemeente wordt koploper in het aanbieden van banen voor mensen met een beperking.
- Bijstandsgerechtigden mogen vrijwilligerswerk doen. Wij stimuleren dat mensen met een uitkering zich actief voor anderen inzetten. Ook stimuleren wij dat mensen proberen geld te verdienen. Zij mogen daarom een gedeelte van deze verdiensten houden.
- Beschutte sociale werkplaatsen zijn voor sommigen de enige veilige manier van werken. Voor hen blijft die mogelijkheid bestaan.

Menselijke zorg

Ouderen en mensen met een beperking verdienen menselijke zorg. GroenLinks wil dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen in hun eigen, vertrouwde omgeving. In de zorg staan mensen die hulp nodig hebben centraal, met hun eigen talenten en hun eigen behoeften. De zorg wordt door de professional bepaald in plaats van achter een bureau. Naast inzet op preventie, vinden wij dat de zorg breder moet zijn dan alleen het beter maken van de patiënt. Er moet oog zijn voor álle problemen waar mensen mee te maken hebben: werk, inkomen, wonen, gezondheid en jeugdzorg. Het is belangrijk dat professionele hulpverleners, verpleegkundigen van de thuiszorg, andere begeleiders, schuldhulpverleners, de huishoudelijke hulp, mantelzorgers en vrijwilligers goed met elkaar samenwerken in de wijknetwerken. Wij verwachten dat mensen die zich bij het loket melden op korte termijn geholpen worden.

- Vanaf het allereerste contact met de gemeente en professionals worden familie en/of vrienden bij de hulpvraag betrokken en indien nodig uitgenodigd voor een netwerkberaad. De benadering van de gemeente is oplossingsgericht. Het gaat het om het versterken van de eigen regie.
- We laten mensen niet aan hun lot over. Getrainde en goed opgeleide hulpverleners nemen de huisbezoeken af. Zij krijgen het mandaat om simpele indicaties te stellen voor laagdrempelige voorzieningen.
- GroenLinks wil een rechtvaardige eigen financiële bijdrage. Een eigen financiële bijdrage maakt mensen bewust van de kosten en de waarde van de zorg die ze ontvangen.

- Wij streven naar een sterk preventief beleid met goede begeleiding naar zorg.
- Professionele hulpverleners (thuiszorg, ambulante begeleiders, schuldhulpverleners, huishoudelijke hulp) krijgen de ruimte om problemen te signaleren en te bespreken. We bevorderen bredere ondersteuningsmogelijkheden voor huisartsen die samenwerken met een wijkteam en wijkverpleegkundigen.
- Ouderen en mensen met een beperking kunnen zelfstandig blijven wonen. Hiervoor moeten geschikte woonruimtes beschikbaar komen.
- Nieuwe woningen voor ouderen en mensen met een lichamelijke beperking worden dicht bij de noodzakelijke voorzieningen gebouwd.
- We sporen samen met de inwoners bestaande obstakels voor rolstoelen en rollators op. Met elkaar bepalen we welke problemen we als eerste gaan aanpakken om de gemeente volledig rolstoel- en rollatorproof te maken.
- GroenLinks vindt het belangrijk dat zorgorganisaties met elkaar samenwerken in plaats van elkaar te beconcurreren. Het bieden van goede zorg staat voorop.
- Bewoners en cliëntenorganisaties worden actief betrokken bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid rond zorg, welzijn en wonen. We betrekken burgers bij het benoemen van de problemen en vragen hen mee te denken met budgettaire afwegingen. De overheid moet initiatieven van bewoners in het sociale domein meer ondersteunen en faciliteren in plaats van te bepalen.
- We letten er op dat adviesraden divers zijn samengesteld.

Betaalbare woningen

Iedereen moet goed kunnen wonen. En betaalbaar. In iedere wijk. GroenLinks wil harde afspraken met woningbouwcorporaties zodat zij voldoende sociale woningen bouwen. Óók voor ouderen en voor mensen met een beperking, die een aangepaste woning nodig hebben. Woningbouwcorporaties en zorgverleners trekken hierin gezamenlijk op. Met projectontwikkelaars maken we afspraken over de bouw van voldoende huurwoningen voor mensen met een middeninkomen én over betaalbare koopwoningen.

- De gemeente stimuleert de bouw van sociale huur- en koopwoningen. GroenLinks wil een ongedeelde gemeente. Daarom stimuleren we sociale woningbouw. Dat doen we onder andere door hiervoor lagere grondprijzen te rekenen.
- GroenLinks wil een gemeente met gemêleerde wijken. Daarom bouwen we altijd een mix van duurdere en goedkopere woningen.
- In onze woonvisie gaan we uit van voldoende betaalbare woningen voor de diverse doelgroepen.
- Bij het toewijzen van huurwoningen houden we de mogelijkheden voor starters, senioren en mensen met een beperking in het oog en geven deze desnoods voorrang.
- GroenLinks kiest ervoor om statushouders urgentie te blijven verlenen. Daarnaast zorgen we ervoor dat de wachtlijsten niet langer worden voor andere inwoners, zo nodig door extra te bouwen.
- Voor speciale doelgroepen, bijvoorbeeld mensen die te maken hebben met sociale, financiële en psychiatrische problematiek, maken we (prestatie)afspraken met

woningcorporaties voor het beschikbaar hebben van voldoende huizen voor deze groepen.

- De gemeente werkt mee aan de realisatie van innovatieve woonconcepten naar de behoefte van specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld senioren, verstandelijk gehandicapten of centraal wonen projecten).
- Met woningcorporaties maken we afspraken om woningen bij renovatie energieneutraal te maken. Nieuwe woningen worden gebouwd zonder gasaansluiting en zijn energieneutraal.
- In de gemeente Middelburg komen voldoende kwalitatief goede en betaalbare kamers beschikbaar voor studenten en werkende jongeren.
- De gemeente gaat leegstand actief tegen.

Iedereen sport

Sport in de gemeente Middelburg is belangrijk voor iedereen. De gemeente zorgt voor goede en betaalbare sportvelden, een zwembad en sporthallen voor amateur-sportbeoefening.

Voor senioren komt er een gevarieerd aanbod aan sport- en bewegingsactiviteiten, afgestemd op de behoeften van deze groep. Met ouderenorganisaties, welzijnsinstellingen en sportverenigingen wordt gezocht naar een passend en toegankelijk aanbod.

Er komen meer sportmogelijkheden voor mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking.

2. DUURZAME GEMEENTE

Duurzaam wonen

GroenLinks kiest voor een schone stad, waar onze kinderen gezond kunnen opgroeien. Samen met lokale energiecoöperaties, groene doe-het-zelvers en iedereen die zich inzet voor een mooie en schone gemeente, daar gaan we voor strijden. Het effect van aantasting van onze leefomgeving kun je zien, voelen en ruiken in de vervuiling van de lucht, het water en het landschap. Wij willen dat anders! GroenLinks wil de wegwerpeconomie omvormen tot een circulaire economie. Grondstoffen zijn dan geen afval meer, maar worden telkens opnieuw gebruikt. En energie halen we niet langer uit vervuilende fossiele brandstoffen, maar uit duurzame alternatieven.

Groene wijken

In een groene wijk is het leven prettiger. Onze kinderen kunnen lekker buiten spelen en wij zelf kunnen dicht bij huis wandelen, fietsen en sporten. Daarom wil GroenLinks het groen in onze gemeenten beschermen en zelfs uitbreiden. We sieren onze wijken met lommerrijk groen van bomen, met sportveldjes en met mooie parken. Het voorkomt bovendien hittestress. We houden onze straten en pleinen, onze parken en plantsoenen schoon! Wie iets vervuult, ruimt het zelf op, dat is ons principe. Daarom laten we de vervuiler meer betalen.

- Wij planten extra bomen, dat is niet alleen fraai maar zij leveren ook een bijdrage aan de gezonde lucht.
- Wij stoppen met lukraak kappen van bomen.
- Het kappen van bomen wordt vergunningplichtig.

Gezonde lucht

Als onze kinderen buitenspelen of wij door de stad fietsen, is het inademen van schone en gezonde lucht van levensbelang. Daarom kiest GroenLinks voor schoon vervoer. Wij gaan het autogebruik ontmoedigen. Binnen de stad willen we dat je je gemakkelijk te voet kunt verplaatsen. Maar we geven ook ruim voorrang aan de fiets, door betere fietspaden aan te leggen, snelle fietsroutes naar veelgebruikte bestemmingen en handige plekken aan te wijzen voor het parkeren van je fiets. Voor elektrische auto's verbeteren we de infrastructuur.

- De lucht wordt soms ernstig vervuild door misbruik en onjuist gebruik van openhaarden en houtkachels. GroenLinks wil dit aanpakken.

Gezond klimaat

GroenLinks zet zich in voor een gezond en goed leven, nu én in de toekomst. Een gezonde leefomgeving reikt natuurlijk verder dan onze gemeente. Maar uiteindelijk gaat het erom dat wij allemaal doen wat we kunnen. De wereldwijde afspraken om klimaatverandering een halt toe te roepen, passen we natuurlijk toe in onze gemeente. In huizen willen we niet langer aardgas gebruiken voor de verwarming of om mee te koken. Woningen in Middelburg moeten beter worden geïsoleerd. En we gaan onze eigen energie opwekken. Een grote opgave, maar wel een belangrijke. Want behalve een gezondere leefomgeving zorgen deze maatregelen ook voor werk en bovendien voor een lagere energierekening.

- De gemeente stimuleert initiatieven rond de opwekking van duurzame energie en het vermijden van CO₂-uitstoot. Door warmtekrachtkoppeling, zon, wind en biomassa uit reststromen.
- De gemeente stelt een ambitieus en innovatief verduurzamingsplan op voor het eigen vastgoed en voor de verduurzaming van scholen.
- De gemeente geeft het goede voorbeeld door zelf circulair en innovatief te zijn.
- Verduurzaming van particuliere woningen en bedrijfsgebouwen wordt gestimuleerd en ondersteund.
- Duurzame projecten die worden opgezet door ondernemers of inwoners, worden ondersteund. Inwoners en bedrijven die een innovatief, duurzaam project willen starten, ondersteunen we met deskundigheid en bij het zoeken naar alternatieve financiering.
- Bewoners die samen een (energie)coöperatie oprichten, kunnen gebruik maken van de faciliteiten van het ondernemersloket.
- Projectontwikkelaars kunnen alleen werken in onze gemeente als zij bouwen volgens de kwaliteitseisen zoals afgesproken in het klimaatakkoord.

Klimaatbestendige gemeente

Het klimaat verandert, periodes met droogte en daarna hevige regenbuien zullen steeds vaker voorkomen. We zorgen ervoor dat iedereen droge voeten houdt en bereiden ons voor op een klimaatbestendige gemeente.

- GroenLinks wil water opvangen, bufferen, infiltreren op eigen gebied van huizen en bedrijven. Wij willen bij nieuwbouw het afkoppelen van regenpijpen en het opvangen van water in de eigen tuin verplicht stellen.
- De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om het verstenen van tuinen tegen te gaan met behulp van belastingmaatregelen.

Gezonde en aantrekkelijke woonomgeving

- Het weidse landschap en de kustlijn (Veerse Meer) houden we puur: met verdere bebouwing gaan we terug houdend om. De Cleene Hooge gaan we niet bebouwen.

- Wij gaan leegstand (woningen en bedrijven) actief aanpakken: zo hoeft er niets nieuws te worden gebouwd en kan groen behouden blijven.
- GroenLinks wil geen nieuwe bedrijventerrein terwijl er nog voldoende ruimte op Walcheren is. De Trekdiijk wordt geen bedrijventerrein.
- Als er langdurig gronden braak liggen in de gemeente omdat de geplande ontwikkeling stagneert, dan is dit mogelijk een ideaal gebied om tijdelijk te gebruiken voor stadslandbouw.
- Binnenstedelijke locaties en verouderde bedrijfspanden (industriële erfgoed) gaan we beter benutten voor creatieve bedrijvigheid.

Duurzame economie

Het midden- en kleinbedrijf is een belangrijke motor voor de economie en leefbaarheid van Middelburg. Daarom hebben we oog voor de belangen van het MKB. De economische crisis van de afgelopen jaren heeft ons geleerd dat we niet kunnen doorgaan op de weg die lange tijd is bewandeld. De toekomst die voor ons ligt, is een duurzame toekomst. Als wordt ingezet op energiebesparing en toepassing van duurzame energie, dan levert dat veel nieuw werk op. Bovendien lagere woonlasten voor de bewoners. De omschakeling naar een duurzame economie is dé uitdaging voor alle ondernemers en bedrijven. GroenLinks wil deze overgang faciliteren: groene en innovatieve koplopers alle kansen bieden.

- Wij willen goede gemeentelijke dienstverlening voor ondernemers. Er is één loket waar ondernemers en starters terecht kunnen voor al hun vragen. Denk aan informatie over vergunningen, belastingen, duurzaamheidsmaatregelen en personeelsvraagstukken.
- Gemeente Middelburg werkt samen met ondernemers aan prettige en veilige winkelgebieden en bedrijventerreinen. Regelmatig contact tussen gemeente en bedrijfsleven voor afstemming en ondersteuning is belangrijk. Bijvoorbeeld over de veiligheid van winkelgebieden, bevoorrading, winkeltijden, toegankelijkheid voor minder-validen, voldoende fietsparkeerplaatsen, de aanpak van criminaliteit, vergroening van winkelstraten en het verbeteren van leefbaarheid en imago.
- GroenLinks is voorstander van winkelopenstelling op zondag. Echter wij willen de keuze aan de ondernemers zelf laten.
- GroenLinks pakt verloedering en leegstand in winkelstraten en -centra aan en creëert daarmee nieuwe kansen voor cultuur, duurzaamheid en (sociale) innovatie. Dat doen we door het mogelijk te maken om in leegstaande panden (tijdelijk) ruimte te maken voor culturele pop-upwinkels, duurzame en innovatieve startups en sociale initiatieven.
- Om leegloop in de binnenstad te voorkomen vindt geen uitbreiding van detailhandel in de periferie (ZEP, Mortiere) plaats.
- Veel bedrijvigheid in de binnenstad is mede afhankelijk van het toerisme. We blijven de toerist gastvrij ontvangen en stimuleren hun komst o.a. door het ondersteunen van evenementen in de binnenstad.
- Orionis is ruimhartig in het ondersteunen van zelfstandigen die tijdelijk geen inkomsten genereren, mits er een goed perspectief voor de toekomst is .

- Innovatie is een belangrijke taak van de (lokale) overheid. De gemeente gebruikt haar inkoopmacht om innovaties te stimuleren en te ondersteunen op weg naar de circulaire economie.
- Bij revitalisering van bedrijventerreinen worden deze duurzaam gemaakt of ingericht.
- De gemeente wil de binnenstad verder autoluw maken voor vrachtverkeer zodat bedrijven op een andere manier over bevoorrading moeten gaan nadenken.
- GroenLinks wil bedrijven aantrekken die milieuvriendelijk werken en tegelijkertijd de werkgelegenheid in de gemeente Middelburg versterken. Daarbij kijken we beter naar wat onze regio nodig heeft.
- Bij het aantrekken van bedrijven ligt de nadruk op milieuvriendelijke groeisectoren die tegelijkertijd de werkgelegenheid versterken. Uitgifte van bedrijventerreinen wordt gekoppeld aan een minimumaantal arbeidsplaatsen per ha.
- GroenLinks wil inzetten op ontwikkeling en ruimte voor bedrijven die een rol spelen in de energietransitie en de circulaire economie.
- We stimuleren de economische dynamiek niet alleen door de fysieke omgeving maar ook door andere kwaliteiten van de leefomgeving, zoals goed opgeleide beroepsbevolking, sociale en culturele voorzieningen.
- Het stimuleren van de lokale economie en werkgelegenheid is een zaak voor de lange termijn en van veel externe factoren afhankelijk. Maar de gemeente kan op basis van potentiële mogelijkheden bepaalde ontwikkelingen wél stimuleren, bijvoorbeeld door zelf ook te investeren in bepaalde gebieden in de gemeente.
- Als speerpunten voor de lokale werkgelegenheidsontwikkeling zetten wij vooral in op de kenniseconomie, aantrekken van hoger wetenschappelijk onderwijsinstellingen (Campus Zeeland) en de dienstverlening in de creatieve en recreatieve sector.
- Bij het voormalig CZAV terrein op Arnestein 1 liggen kansen om een campus voor creatieve ondernemers te ontwikkelen.
- De gemeente promoot streekproducten; ze gebruikt consequent duurzame producten bij activiteiten en evenementen.

Duurzame arbeidsmarkt

De gemeentelijke organisatie wordt een voorbeeldwerkgever op het punt van diversiteit, onder meer door anoniem solliciteren. Het doel is om een goede afspiegeling van de samenleving te zijn en om maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen om mensen die moeilijk aan een baan komen, een passende plek te bieden binnen de gemeente. Met het bedrijfsleven maken we afspraken over het in dienst nemen van jongeren, ouderen, laaggeschoolden en personen met een handicap. Prioriteit: afspraken maken over mensen in een uitkeringssituatie. Hierbij gaat het niet zozeer om kenmerken als leeftijd of gender maar om persoonlijke afstand tot de arbeidsmarkt. De Wet Banenafpraak verplicht werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Ook overheidsinstellingen moeten hieraan voldoen.

- Bij opdrachten en aanbestedingen eist de gemeente een sociale bijdrage in de vorm van stageplekken, leerwerktrajecten of begeleiding van maatschappelijk kwetsbare groepen. De gemeente zoekt alternatieven voor inwoners die op de reguliere

arbeidsmarkt buiten de boot vallen: ze maakt werk van de ontwikkeling van buurtdiensten – de sociale economie.

- We werken samen met andere gemeenten om de arbeidsmarkt te verbeteren, maar deze samenwerking moet wel voldoende ruimte bieden voor de 'couleur locale' en autonome keuzes van onze gemeente.

3. DE OPEN GEMEENTE

GroenLinks staat voor vrijheid. In een open samenleving kun je zijn wie je bent en zeggen wat je vindt. Je voelt je er thuis en veilig. We gaan er respectvol met elkaar om. Ook al is iemand anders dan jij: We geven elkaar een kans. Altijd. In onze gemeente wonen mensen met verschillende achtergronden, overtuigingen en voorkeuren. Als we als samenleving willen groeien, moeten we ons állemaal in elkaars problemen, gevoelens en opvattingen durven inleven.

Een gemeente die luistert naar burgers

In onze stad wonen vrije, autonome en mondige burgers. GroenLinks wil dat burgers meer te zeggen krijgen over de plek waar ze leven, wonen, werken en ontspannen. We willen dat de gemeente naar hen luistert. Samen zoeken we naar nieuwe manieren van discussie en samen zoeken we naar oplossingen voor problemen in de stad. Iedereen wordt gehoord: mondige burgers die makkelijk meepraten, maar ook inwoners voor wie praten wat minder vanzelfsprekend is.

- Inwoners van de gemeente Middelburg kunnen in een vroeg stadium al meepraten over belangrijke beslissingen en hebben daadwerkelijk invloed: beginspraak.
- De gemeente ontwikkelt nieuwe ideeën samen met burgers. Het concept van de wijktafels past niet meer, samen met bewoners willen we zoeken naar nieuwe vormen van burgerparticipatie. Deze aanpak kan per wijk verschillen.
- Met het 'burgerinitiatief' krijgen de inwoners van Middelburg de mogelijkheid om punten op de agenda van de gemeenteraad te zetten.
- Burgers krijgen het recht om een alternatieve aanpak voor te stellen voor publieke doelen in hun omgeving ('right to challenge'). Soms kunnen inwoners bijvoorbeeld een gemeenteplantsoen beter onderhouden als zij dit samen doen. Bewoners krijgen het recht om deze voorstellen te doen.
- De gemeente ondersteunt haar inwoners bij eigen initiatieven en doet dat waar nodig ook pro actief. Zo voorkomen we een tweedeling tussen proactieve wijken en reactieve wijken.
- Wij bevorderen dat jeugd zich meer betrokken gaat voelen bij onze stad.
- De gemeente overlegt regelmatig met belangrijke organisaties, wijkteams en andere belanghebbenden in de gemeente Middelburg om te weten wat er speelt.
- Ambtenaren gaan zelf vaker 'de straat op' om erachter te komen waar problemen spelen en om oplossingen met inwoners te bespreken.
- Iedereen heeft gemakkelijk toegang tot gemeentelijke informatie. De informatie wordt vraaggericht en makkelijk vindbaar aangeboden.
- De gemeente biedt dienstverlening zoveel mogelijk digitaal aan. Mensen die behoefte hebben aan rechtstreeks contact en/of niet om kunnen gaan met de digitale dienstverlening, blijven we natuurlijk helpen.
- Nieuwe inwoners krijgen een welkomstpakket van de gemeente. Met daarin aandacht voor duurzaam wonen en leven.

Samen werken aan veiligheid

Onveiligheid en intolerantie verkleint de ruimte voor verschillen in een samenleving. Om de veiligheid op straat te waarborgen moet de politie daadkrachtig optreden tegen overlast en criminaliteit. Het is ontoelaatbaar dat inwoners zich onveilig voelen in hun eigen omgeving of dat ze worden weggepest of mishandeld. Samen met de politie moet de gemeente werken aan veilige buurten en ingrijpen daar waar het misgaat.

- GroenLinks vindt het onaanvaardbaar als mensen uit hun buurt worden weggepest. Het uitgangspunt is dat de dader verhuist en het slachtoffer blijft, niet omgekeerd.
- Voor elke wijk komt een wijkveiligheidsplan. Samen met bewoners en politie leggen we onveilige punten vast en door samen te werken zoeken we effectief naar oplossingen.
- Buurttoezicht maakt van bewoners de ogen en oren van de wijk. In verschillende gemeenten werkt dit erg succesvol. Het draagt bij aan meer veiligheid, saamhorigheid en sociale controle in de buurt.
- In het kader van inbraakpreventie gaan alle woningen voldoen aan het politiekeurmerk Veilig Wonen. Alle nieuwbouw moet standaard aan het keurmerk voldoen. Bij bestaande bouw stimuleren we dit met gerichte acties.
- Met horecaondernemers maakt de gemeente afspraken over veilig uitgaan. Met de belangen van buurtbewoners wordt uiteraard rekening gehouden. Uitgaansgelegenheden en de buurt moeten niet tegenover elkaar komen te staan. De ondernemer moet zijn zaak kunnen runnen en de bewoners moeten zich veilig voelen. Dat is de balans die we zoeken.
- GroenLinks wil rechtstreeks contact tussen gemeente en burgers en tussen inwoners onderling bevorderen. We willen in onze gemeente meer wijkagenten die de buurten en hun bewoners kennen.
- Bij kleine problemen en conflicten tussen buurtgenoten moeten zij een beroep kunnen doen op een buurtbemiddelaar. GroenLinks wil speciale aandacht voor jongeren. Uitgangspunt: waar jongeren betrokken zijn bij een conflict, worden ze ook betrokken bij de oplossing.
- Brandpreventie kan levens redden. We stimuleren het gebruik van brandmelders. Alle horecagelegenheden en andere plekken waar grote groepen bijeenkomen worden regelmatig gecontroleerd op brandveiligheid.
- Cameratoezicht, mosquito's, preventief fouilleren, gebiedsontzeggingen en samenscholingsverboden worden alleen toegepast in situaties waarin niets anders helpt en onder strenge voorwaarden.
- De gemeente ziet actief toe op de aanrijtijden van de hulpdiensten. Tijdwinst kan levens redden. Bij de inrichting van wegen moet daarom rekening gehouden worden met een snelle en optimale bereikbaarheid voor hulpdiensten.
- We gaan alles doen om huiselijk geweld tegen vrouwen, mannen, kinderen en ouderen aan te pakken en te voorkomen. We zorgen voor een goede, samenwerking van hulpdiensten, zodat signalering, aanpak en hulpverlening bij huiselijk geweld zo snel en effectief mogelijk is
- Om alcoholmisbruik onder jongeren tegen te gaan, stelt de gemeente actieplan op. Preventie is belangrijk, maar ook handhaving. Alcoholproblemen spelen natuurlijk niet

alleen bij jongeren! De gemeente kan het goede voorbeeld geven door na raadsvergaderingen geen alcohol meer te schenken.

- Het dumpen van afval wordt beboet. Tegen het veroorzaken van zwerfval treden we hard op. Het beboeten of anderszins straffen van mensen die troep achterlaten, kan zeer goed en preventief werken.

Gastvrije gemeente

Een open samenleving betekent ook een gastvrije samenleving. Gemeente Middelburg biedt mensen die op de vlucht zijn voor oorlog of onderdrukking, een veilige haven. Tijdens hun procedure zijn vluchtelingen onderdeel van onze gemeente. Dat vraagt inzet van henzelf, maar ook van ons als lokale samenleving. GroenLinks wil burgers actief betrekken bij de vestiging van vluchtelingen. Tegen racisme en discriminatie van migranten, vrouwen en (seksuele) minderheden of mensen met een beperking stellen we harde grenzen. In een open en gastvrije samenleving moeten we ons allemaal thuis kunnen voelen.

- Middelburg is voor iedereen een gastvrije gemeente. Hier geldt artikel 1 van de Grondwet: 'Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of welke grond dan ook, is niet toegestaan.'
- De burgemeester wordt verantwoordelijk voor het diversiteits-, emancipatie-, en discriminatiebeleid.
- Gemeentelijke medewerkers krijgen training om signalen van discriminatie bij inwoners op te pikken en op de eigen werkvloer te voorkomen.
- Bij de aanpak van discriminatie werkt de gemeente intensief samen met het (regionale) Anti- Discriminatie Bureau.
- Het personeelsbestand van de gemeente moet een afspiegeling van de lokale samenleving zijn.
- De gemeente ondersteunt de emancipatie van vrouwen en lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders en interseksuelen binnen culturele en religieuze groepen. De gemeente informeert hen actief over waar zij een veilige haven kunnen vinden in onze gemeente. Specifieke aandacht gaat hierbij uit naar vluchtelingen. Deze groepen moeten weten waar ze terecht kunnen.
- Opvang van vluchtelingen doen we bij voorkeur in kleinschalige voorzieningen. De gemeente Middelburg werkt actief mee aan het draagvlak voor vluchtelingenopvang onder inwoners, door hen goed te informeren en door met hen te overleggen.
- Vluchtelingen beginnen direct na aankomst in de gemeente met een taal cursus en indien mogelijk met (vrijwilligers-)werk om de integratie te versnellen.
- Als een vluchteling een verblijfsvergunning krijgt, helpt de gemeente hem of haar zo snel mogelijk aan woonruimte krijgt hij of zij integratiebegeleiding.
- Uitgewezen asielzoekers in nood krijgen van de gemeente ondersteuning en tijdelijke opvang.

Aantrekkelijke stad met veel cultuur

Wij zijn trots op ons lokale culturele erfgoed en zorgen daar goed voor. Bij een open stad hoort ook een bruisend cultureel aanbod. Kunst stelt vragen bij wat wij dachten zeker te weten. Kunst verbeeldt werelden die er niet zijn. Kunst verrijkt ons leven en geeft glans aan ons bestaan. GroenLinks vindt het daarom belangrijk dat alle kinderen al jong toegang hebben tot cultuur - onafhankelijk van het inkomen van hun ouders. Ook in onze gemeente met een hoge schuldenlast zullen er prioriteiten gesteld moeten worden, volledige afbraak van cultuur mag hier nooit een onderdeel van zijn.

- GroenLinks wil het lokale en regionale potentieel van kunstenaars en creatieve inwoners optimaal benutten om Middelburg bruisender en levendiger te maken. Met een divers aanbod van hoge kwaliteit en voor iedereen.
- De gemeente promoot het lokale en regionale cultuuraanbod beter en stemt het op elkaar af zodat meer mensen ervan kunnen genieten.
- Gemeente Middelburg garandeert een aantrekkelijk regionaal cultuuraanbod door duidelijke afspraken te maken met andere gemeenten in de regio. We bewaken het cultuuraanbod van Middelburg. Investeren in programmering is in dat kader belangrijker dan in gebouwen.
- Culturele experimenten verdienen ondersteuning, zeker als dat samenwerking tussen culturele organisaties mogelijk maakt en/of nieuw en breder publiek trekt. Naast de ondersteuning van de basisinfrastructuur in onze gemeente Schouwburg, Concertzaal, Vleeshal houden we altijd budget beschikbaar voor de ondersteuning van interessante nieuwe projecten. Met eenmalige subsidies kunnen we bijzondere publiekprojecten stimuleren.
- Leegstaande panden worden beschikbaar gesteld als atelier- of repetitieruimte. Kunstenaars kunnen exposeren in lege winkelruimtes. Dit zal de binnenstad verlevendigen en aantrekkelijker worden voor inwoners en toeristen. Een goed werkklimaat voor kunstenaars draagt bij aan de vitaliteit van de gemeente. We willen dat kunstenaars vrij en innovatief kunnen werken en dat werk ook kunnen tonen aan het publiek. Culturele broedplaatsen als ateliers, werkplaatsen en oefenruimtes zijn daarvoor essentieel. Dit vereist een cultureel accommodatiebeleid.
- Wij willen geen verloederings maar wel kunst in de openbare ruimte in Middelburg. Op plekken waar ruimtelijke ontwikkelingen stilliggen, kunnen cultuurprojecten verloederings voorkomen.
- Samen met bewoners kiezen we voor meer kunst in de openbare ruimte en in openbare gebouwen. Het tweejaarlijks evenement Façade draagt in belangrijke mate bij aan het culturele klimaat in de stad. De gemeente reserveert middelen om op basis van voorkeuren van inwoners een object uit de Façade aan te kopen.
- De gemeente stimuleert scholen om jongeren enthousiast te maken voor kunst en cultuur.
- We bevorderen actieve kunstbeoefening door een goede afstemming met kunsteducatie
- Cultuur is er voor iedereen, ook voor kinderen uit gezinnen die van een minimum leven, onze gemeente participeert in het Jeugd cultuurfonds..

- We stellen amateurverenigingen in staat te werken aan meer kwaliteit. Kwalitatief goede amateurkunst zorgt ervoor dat amateurs ook geïnteresseerd raken in het professionele aanbod van kunst en cultuur.
- De openbare bibliotheek blijft zich ontwikkelen tot ontmoetingsplaats. Om kennis voor iedereen toegankelijk te maken, is extra aandacht voor bepaalde groepen essentieel. De bibliotheek levert door middel van activiteiten op het gebied van leesbevordering, informatie en culturele educatie een bijdrage aan de cultuurparticipatie van burgers.
- De gemeente Middelburg zet zich in om snel internet voor iedere burger mogelijk te maken. Snel internet is steeds meer een basisvoorwaarde om mee te kunnen doen in onze samenleving.
- De gemeente beschermt waardevolle gebouwen, interieurs en landschapselementen.

Veilig met behoud van burgerlijke vrijheden

De gemeentelijke websites zijn goed beschermd tegen virussen en cyberaanvallen, zodat de informatie van inwoners privé is en blijft. Ook binnen digitale dienstverlening tussen de gemeente en onze inwoners blijven gegevens van inwoners veilig en privé.

GroenLinks is vóór legalisering van softdrugs. Middelburg draagt bij aan de beweging voor legalisering en loopt in haar gemeentelijk beleid waar mogelijk voorop met (de)regulering. GroenLinks zet in op het voorkomen van straathandel van softdrugs. Het mogelijk maken van de vestiging van een coffeeshop is daarbij een middel (geen doel op zich). GroenLinks wil bezien of het telen van wiet ondergebracht kan worden bij legale telers, onder toezicht van de overheid

Integer bestuur

Het gemeentebestuur informeert haar bewoners over wat er wel en niet is bereikt en wat dat heeft gekost. De gemeente gaat zich in de verantwoording van het beleid meer richten op de inwoners. Zij hebben recht om te weten of gemeenschapsgeld goed wordt besteed. De gemeentelijke rekenkamer in de gemeente Middelburg heeft een actieve rol. Een rekenkamer is er om de doelmatigheid en doeltreffendheid van de investeringen van de gemeente te controleren.

- Er komt een openbaar subsidieregister zodat iedereen kan zien wie subsidie van de gemeente ontvangt. Wie krijgt subsidie en waarvoor? Via een openbaar register willen we transparant maken hoe we met gemeentegeld omgaan.
- Het vertrouwen in de democratie gaat de gemeente aan het hart. Raad, college en ambtelijke organisatie laten in ieder geval één keer per raadsperiode de eigen integriteit doorlichten. Het publieke belang hoort voorop te staan. Transparantie en integriteit horen bij elkaar. Elke politicus moet integer zijn, we moeten elkaar daar scherp op houden
- Gemeente Middelburg stelt de gegevens die zij verzamelt, beschikbaar als open data, die niet te herleiden zijn tot personen. Zo krijgen burgers en bedrijven de kans om

innovatieve toepassingen te ontwikkelen met overheidsdata. De burger doet steeds meer online. De Overheid heeft daardoor steeds meer nuttige data (open data).

De gemeentelijke organisatie

De gemeente Middelburg werkt goed samen met andere gemeenten in Zeeland. Er zal meer overeenstemming moeten komen om op een goede manier gemeenschappelijke regelingen te controleren en invloed uit te oefenen op het gebied van gezamenlijke werkzaamheden en financiën. We moeten de gemeente zo organiseren dat ze hun taken effectief en efficiënt kunnen uitvoeren.

De gemeente levert kwaliteit. Het liefst met ambtenaren met een vast contract. Dure externe adviseurs worden vermeden, tenzij het niet anders kan. Wij zijn tegen draaideurconstructies met losse contracten.

Als de gemeente taken uitbesteedt, toetsen we niet alleen op prijs maar ook op kwaliteit duurzaamheid ook van personeelsbeleid.

In het belang van de inwoners zorgt de gemeente voor tevreden en betrokken ambtenaren. Er komt een jaarlijks tevredenheidsonderzoek onder de medewerkers van de gemeentelijke organisatie. De feedback hieruit wordt omgezet in actie. Waar de eigen medewerkers meer tevreden zijn over de organisatie, zal de dienstverlening aan inwoners ook verbeteren.

De gemeenteraad krijgt voldoende ondersteuning om al haar taken naar behoren uit te kunnen oefenen: zowel met betrekking tot de koers van het beleid als de controle op de uitvoering daarvan. Met het nieuwe takenpakket dat vanuit Den Haag naar de gemeente is overgeheveld, is de druk op de raad verder verhoogd. Om haar taken goed uit te kunnen voeren, is het belangrijk dat de gemeenteraad voldoende budget en ondersteuning van de gemeentelijke organisatie krijgt.

De gemeente Middelburg kiest voor het gebruik van 'open source software' en werkt aan een strategie om het gebruik van gesloten software binnen de eigen organisatie af te bouwen. Middelburg werkt samen met andere gemeenten om haar kennis van ICT te vergroten. Gemeenten kunnen voor ICT samenwerken en professionaliseren via bestaande platformen van de overheid.

Middelburg blijft zich inzetten voor het binnenhalen van (Europese) subsidies die passen binnen de reeds ingezette programma's.

De financiële positie van de gemeente blijft zorgelijk. Verwacht mag worden dat er de komende jaren enige ruimte ontstaat door een verhoging van het Gemeentefonds.

Middelburg zit helaas met een erfenis waarbij in het verleden te veel grond is aangekocht. Voor GroenLinks ligt er een hoge prioriteit bij het gezond maken van het grondbedrijf. Financiële meevallers worden vooral gebruikt om de positie van het grondbedrijf te versterken.